

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת-קודש פרשת ויצא
י' בכסלו

יום רביעי
י"ד בכסלו

חג הגאולה - בו נשתחרר כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע ממאסרו בוויטבסק בשנת תקפ"ז, והוא יום שמחה לאנ"ש, ואין אומרים בו תחנון. ונוהגים לערוך התועדות ברוב עם.
י"ד כסלו הוא זמן הלידה של חסיד, י"ט כסלו היא הברית; בין י"ד ו-י"ט כסלו היא הלידה. ההתחלה היא מי'. התועדות חסידית היא לידתו של חסיד".
תפילת שחרית: בקריאת התורה קוראים תמיד 'יששכר' בשי"ן אחת.
הפטרה: "ועמי תלואים... על תלמי שדי. ויברח יעקב... ובנביא נשמר" (הושע יא, ז - יב, יד).

יום חתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו עם הרבנית מרת חיה-מושקא ע"ה, בת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע - ביום ג' פרשת וישלח, י"ד בכסלו תרפ"ט, בעיר ווארשא.
מעלת היום, בלשון הרבי: "חתונה בכלל, אצל כל איש פרטי, היא עניין כללי. אבל אצלי - הרי על-ידי החתונה הוכנסתי אחר-כך בעניינים כלליים כו'. זה היום בו קישרו אותי עמכם, ואתכם עמי, וביחד נתיגע ונביא את הגאולה האמיתית והשלימה. וסיים: יעזור השם-יתברך שנראה פרי טוב בעמלנו".
* "לפני ראש-השנה של חסידות צריכים גם-כן [את] ההקדמות על-דרך [ההכנות וכו'] דימי הסליחות וחודש אלול".
* סוף זמן קידוש לבנה כל ליל ד' - י"ד בכסלו.

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קסח

ערב שבת-קודש
פרשת ויצא
ט' בכסלו התשע"ז

יוצא-לאור על-ידי
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק, בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט' בכסלו ה'תשע"ז - ט"ז בכסלו ה'תשע"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' בכסלו	הלי עירובין פרק ג-ה.	הלי נזקי ממון פרק ב.	מל"ת שכ.
ש"ק	י' בכסלו	פרק ו-ח.	פרק ג.	מל"ת שכא.
א'	י"א בכסלו	הלי שביית עשור.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע קסה. מל"ת שכט. מ"ע קסד. מל"ת קצו.
ב'	י"ב בכסלו	הלי שביית יו"ט.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ה.	מ"ע קנט. מל"ת שכג. מ"ע קס. מל"ת שכד.
ג'	י"ג בכסלו	פרק ד-ו.	פרק ו.	מ"ע קסב. מל"ת שכה. מ"ע קסג. מל"ת שכו.
ד'	י"ד בכסלו	פרק ז-ח. הלי חמץ ומצה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ז.	מ"ע קסז. מל"ת שכז. מ"ע קסז. מל"ת שכח. קצט.
ה'	ט"ו בכסלו	פרק ב-ד.	פרק ח.	מ"ע קנז. מל"ת קצז. קצח.
ו'	ט"ז בכסלו	פרק ה-ז.	פרק ט.	מל"ת ר. רא. מ"ע קנח.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	סוף זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 פני הזריחה	ד' 72 פני הזריחה							
ו', ט' בכסלו	4.24	5.13	5.35	6.38	9.00	11.33	12.03	4.36.2	5.03
ש"ק, י' בכסלו	4.25	5.13	5.36	6.38	9.00	11.34	12.04	4.36.4	5.03
א', י"א בכסלו	4.26	5.14	5.36	6.39	9.01	11.34	12.04	4.36.6	5.03
ב', י"ב בכסלו	4.26	5.15	5.37	6.40	9.01	11.34	12.04	4.36.8	5.03
ג', י"ג בכסלו	4.27	5.15	5.38	6.40	9.02	11.35	12.05	4.37.1	5.04
ד', י"ד בכסלו	4.27	5.16	5.38	6.41	9.02	11.35	12.05	4.37.4	5.04
ה', ט"ו בכסלו	4.28	5.16	5.39	6.42	9.03	11.36	12.06	4.37.7	5.04
ו', ט"ז בכסלו	4.29	5.17	5.39	6.42	9.04	11.36	12.06	4.38.0	5.05

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
ויצא	4:00	5:16	4:14	5:17	4:03	5:15	4:18	5:19
וישלח	4:02	5:18	4:16	5:19	4:05	5:17	4:20	5:21

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי יצחק שייקביץ, יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, 7474-ISSN 0793

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

החלפת מצוות...

בשעה אשר הוד כ"ק אדמו"ר רבינו הזקן - בעל התניא והשולחן-ערוך - היה צריך לתת את בנו הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי לחדר, בחר למלמד אחד מתלמידי כ"ק מורנו הרב המגיד ממזריטש. ואמר לו, בוא נחליף מצווה במצווה. אתה יש לך מצווה לפרנס בני ביתך, ואני יש לי מצווה ללמד את בני תורה. בוא נחליף את מצוותינו. אני אתן לך חלק בפרנסת בני ביתך ואתה תלמד את בני תורה.

(אגרות-קודש - כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ - כרך ג, עמ' טט)

חסידי רוסיה הלבנה ניצחו

אחרי הסתלקות כ"ק אדמו"ר הזקן - כ"ד טבת שנת תקע"ג - נשאר כ"ק אדמו"ר האמצעי משך איזה זמן בעיר קרמנצ'וג, ברוסיה הקטנה. כ"ק חתנו אדמו"ר הרמ"מ בעל צמח-צדק ובניו נתיישבו לפי שעה בעיר האדיטש, מקום שם נטמן כ"ק רבינו הזקן, ושאר בני משפחת אדמו"ר הזקן נתיישבו בעיר ראמען הסמוכה להאדיטש. במשך שלושה חודשים נעשתה התעוררות גדולה בין עדת חסידי חב"ד בכל מדינות רוסיה. חסידי רוסיה הקטנה ואוקראינה התוועדו בכמה ערים מרכזיות ויבחרו מלאכות [משלחות] לשלוח לכ"ק אדמו"ר האמצעי לבקשו שיקבע דירתו באחת הערים ברוסיה הקטנה.

חסידי רוסיה הלבנה התוועדו בכמה ערים מרכזיות ויבחרו מלאכות לשלוח לכ"ק אדמו"ר האמצעי לבקשו שיאיל לחזור לארץ מולדתו רוסיה הלבנה ויקבע דירתו באחת הערים שימצא לנכון. המלאכות מרוסיה הלבנה גברו על המלאכות מרוסיה הקטנה, ואחר חג השבועות שנת תקע"ג עזב כ"ק אדמו"ר האמצעי את קרמנצ'וג ויעש דרכו לרוסיה הלבנה.

(אגרות-קודש - כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ - כרך ג, עמ' תקב)

איך צריך להסתכל על יהודי

באחת השיחות, בשעת התוועדות הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי עם מחונכיו, היו נוכחים גם מזקני החסידים הראשונים של הוד כ"ק אביו רבנו הזקן. הוד כ"ק רבנו האמצעי דיבר בהתרגשות גדולה, דברים היוצאים מלבבו הקדוש, בשפיכת הנפש ממש, בעניין נחיצות העבודה שבלב, תפילה במתינות, מה שעשה רושם אדיר על השומעים.

הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי היה חלוש הלב והריאה עוד מימי נעוריו, והדיבור בהתרגשות הלב היה פועל לרע על בריאותו, וכן היה בפעם היא, שאחר ההתוועדות נחלה ליומיים ויבואו אחדים מזקני החסידים לבקרו, ויאמר אחד מהם לכ"ק רבנו מדוע דיבר בהתרגשות כל כך, מאחר שהוא יודע שזה מזיק לבריאותו היה צריך להיזהר מזה. כאשר כ"ק אדמו"ר - השיב לו כ"ק אדמו"ר רבנו האמצעי - העמיס עלי הדרכת האברכים אמר לי, אויף א אידען בעדארף מען קוקן ווי ער שטייט אין מחשבה הקדומה דא"ק [=על יהודי צריך להביט כפי שהוא כלול במחשבה הקדומה דא"ק].

(אגרות-קודש - כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ - כרך ג, עמ' תעז)

לפחות שלוש שעות ביום...

בימי הוד כ"ק אדמו"ר האמצעי התרומם קרן האברכים הצעירים בידיעת החסידות, כי אחרי צאת הפקודה כי כל האברכים הסמוכים על שולחן אביהם או חותניהם יעשו להם קביעות ללמוד בכל יום דא"ח לא פחות משלוש שעות ביום, הנה במשך הזמן התרבו בכל עיר ומושב כמה וכמה אברכים יודעי דבר בתורת החסידות.

כעבור איזה שנים התרבו המשכילים בידיעת דא"ח ורבים מהם נעשו למשפיעים ומלמדים בעיירות, ככפרים וביישובים שונים. מה שפעל רושם עז בעדת חסידי חב"ד, כי נתרבה הידיעה והעסק בתורת החסידות.

(אגרות-קודש - כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ - כרך ג, עמ' ססד)

כ"ק אדמו"ר האמצעי

למעלה מהגבלות

סיפור אודות החסידים של אדמו"ר האמצעי, שבאחד הלילות כשהיה מזג האוויר טוב ("אָ גוטע פּאָגאָדע"), חזרו המאמר חסידות בחוץ, ובינתיים התחיל לרדת גשם, וכאשר הבחינו שיצא גוי מבניין אחד, נכנסו ה'חוזרים' לשם להמשיך בחזרת המאמר, ואחר-כך נודע שהיה זה מקום שאסור להיכנס אליו, ובפרט לדברי תורה. ונתבלבלו החסידים מזה, ונכנסו לאדמו"ר האמצעי, ואדמו"ר האמצעי שחק ("האָט זיך אויסגעלאַכט") מכל המאורע.

(תורת מנחם שם)

כוח המקיף

פעם שלח אדמו"ר הזקן את בנו אדמו"ר האמצעי לשליחות מסוימת. והוא לא יכול היה לעשות מאומה בעניין זה. ויחזור אל אביו ויאמר לו שאיננו יכול לפעול מאומה בשליחות זו. ובשעה שבא אדמו"ר האמצעי אל אביו אדמו"ר הזקן, טליתו של אדמו"ר הזקן היתה על כתפו ובדק את ציציותיו. ואמר לו אדמו"ר הזקן: רואה אתה? זוהי טלית, וטלית הוא עניין המקיף, ומקיף מסמא את עיני החיצונים. בשמוע זאת אדמו"ר האמצעי, חטף בידיו את ציציותיו של אביו, נשקם, ונסע חזרה לדרכו כדי לבצע את שליחותו. ואמנם בפעם הזאת הצליח.

(ספר השיחות תר"פ"ת"ז עמ' 65)

שני חזיונות

החסיד ר' יעקב ליב אבי ר' צבי הירש מיאָנאָוויטש היה אחד מהמקושרים הראשונים של כ"ק אדמו"ר הזקן, וכ"ק אדמו"ר האמצעי קירב אותו מאוד ויספר לו שני חזיונות: א) תורה ששמע ממורנו הבעל-שם טוב בהיכלו של כ"ק אביו אדמו"ר הזקן בשנת תקנ"ג בליאזנא בהקיץ ולא בחלום, יורדי הים באניות. ב) ב"ט כסלו תקנ"ט ביום הגאולה, בעת תפילת מנחה, והחסיד ר' משולם יעקב הזקן מטשאשניק התפלל לפני התיבה, ראה את מורנו הרב המגיד ממזריטש ואמר לו כעת יצא הנשיא אביך מבית הסוהר וסובל צער ובקרוב ייפטר גם מזה.

(ספר השיחות תש"ר"ה"ש"ת עמ' 426)

בצל תהיה...

אדמו"ר האמצעי ציוה על החסידים, שבחזרתם מליובאוויטש, הנה בכל המקומות שעוברים דרך הילוכם [פעם היו רוב החסידים הולכים רגלי, כיון שלא היה להם כסף לנסוע בעגלות], יחזרו חסידות. אחד החסידים שחננו השם יתברך בכישרון טוב בחזרת חסידות להביע הדברים בשפת חלקות - התאונן בפני אדמו"ר האמצעי, שמרגיש בעצמו שיש לו שביעת-רצון, ובמילא נעשה אצלו רגש של ישות, ששמח בעצמו בכך שממלא את רצונו של הרבי להפיץ תורת החסידות. ויען לו אדמו"ר האמצעי: "אָ ציבעלע זאָל פון דיר ווערן אָבער חסידות זאָלסטו חזר'ן" [=בצל יהיה ממך, אבל חסידות תחזור...].

(תורת מנחם כרך כב עמ' 162)

הפצת המעיינות מתוך מסירה ונתינה

הייתכן שחוגגים את חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי לפני חג הגאולה של אדמו"ר הזקן? • אדמו"ר האמצעי מסר נפשו להפיץ חסידות לכל אחד מישראל, כולל גם לפשוט שבפשוטים • ועל המקור בדברי הרמב"ם שלימוד החסידות שייך גם לנשים • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. התוועדות זו נערכת לרגל יו"ד כסלו - חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי, כידוע שגם הוא נאסר עבור הפצת היהדות, ובמיוחד - הפצת התורה ופנימיות התורה, כמו אביו, אדמו"ר הזקן ("מעשה אבות סימן לבנים"). וביו"ד כסלו נגאל ממאסרו - באותו חודש שבו היתה גאולתו של אביו, אדמו"ר הזקן, בשנים שלפנ"ז - ב"ט כסלו. והנה, בנוגע לימי הגאולה שלו - ישנו ענין הדורש ביאור²: מצד סדר המאורעות קדמה גאולתו של אדמו"ר הזקן לגאולתו של אדמו"ר האמצעי כו"כ שנים, ואעפ"כ, כאשר חוגגים את ימי הגאולה בכל שנה ושנה, הרי הסדר הוא להיפך - תחילה חוגגים את גאולתו של אדמו"ר האמצעי ביו"ד כסלו, ולאחרי כן חוגגים את גאולתו של אדמו"ר הזקן ב"ט כסלו. והן הגאולה עצמה - ע"פ תורה, ומזה נשתלשל גם בעולם - באופן הפוך, שהתוועדות חג הגאולה דיו"ד כסלו קודמת להתוועדות חג הגאולה ד"ט כסלו!

ב. לכאורה, יכולים לתרץ זאת בפשטות: בנוגע לכללות המועדים וימים טובים, החל משלש רגלים - ידוע ומבואר בכ"מ³ שההשפעה דכל יו"ט היא באופן ד"פעולה נמשכת" על כל השנה, עד בוא יו"ט זה בשנה הבאה, שאז נמשכים כל עינינו הי"ט מחדש, באופן נעלה יותר מהמשכה דשנה שעברה.

ולדוגמא: חג הפסח, שענינו "זמן חרותנו" - ממשיך ומשפיע את ענין החירות על כל השנה כולה, עד ט"ו בניסן דשנה הבאה, שאז יומשך ענין החירות מחדש, באופן נעלה יותר ממה שנפעל

(3) ראה לקו"ת ברכה צח, ב.

1) ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"א, ו, לקו"ש חט"ו ע' 76. וש"ג. 2) בהבא לקמן - ראה גם שיחת אור ליו"ד כסלו תשד"מ ס"ז (התוועדות תשד"מ ח"א ס"ע 541) ואילך. שיחת ש"פ ויצא תשמ"ב ס"ז (התוועדות תשמ"ב ח"א ס"ע 448) ואילך.

ללמדך: גם כשאדם עוסק בפרנסתו ובמלאכתו, ראשו צריך להיות עסוק בפרק תהילים, משניות, תנאי וכיוצא באלה.

(לקוטי שיחות כרך ג, עמ' 792)

* * *

בהיותו בבית־מדרשו של עבר מובן מדוע לא ישן יעקב, כי עסק בתורה יומם ולילה, אך מדוע בבית לבן "לא שכב"? אלא עבודתו של יעקב אצל לבן היתה עבודה רוחנית – בירור ניצוצות הקדושה שהיו אצל לבן והעלאתם לקדושה, עבודה שלבן הארמי התנגד לה. משום כך היה עליו להיות עירני תמיד, כדי להתגבר על לבן הארמי.

(ליקוטי שיחות, כרך ג, עמ' 790)

והנה סולם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה (כה, יב)

התפילה נמשלה לסולם ויש בה ארבעה שלבים, כנגד ארבע הבחינות שבנשמה: נפש, רוח, נשמה, חיה. ברכות השחר – עניינן הודאה והן כנגד בחינת 'נפש'. פסוקי־דזמרה – תוכנם הוא התפעלות המידות והם כנגד בחינת 'רוח'. ברכות קריאת־שמע וקריאת־שמע – השגה והתבוננות, והם כנגד בחינת 'נשמה'. שמונה־עשרה – התחברות הנשמה המלוכשת בגוף עם שורשה ומקורה, בחינת 'חיה'.

(המשך תע"ב כרך א דף תקה)

וישא יעקב רגליו (כט, א)

"רגליו" מלשון רגילות. יעקב נשא והגביה את הרגילות שלו מענייני העולם – לעניינים רוחניים. זהו שכתוב (ישעיה נח) "אם תשיב משבת רגליך וגו' והאכלתיך נחלת יעקב אביך" – אם תגביה ותתרומם מעל לרגילותך, אזי תזכה לנחלת יעקב, שגם אצלו נאמר "וישא יעקב רגליו".

(כתר־שם־טוב סימן נז עמ' 16)

ותקרא שמו ראובן... ותקרא שמו שמעון... על כן קרא שמו לוי... על כן קראה שמו יהודה (כט, לב־לה)

משמעות הדברים בעבודת ה': ראובן – על שם "כי ראה ה'", רומז להסתבחות בגדולת ה' עד לדרגה של ראייה, "לאסתכלא ביקרא דמלכא". התבוננות זו מביאה לידי אהבת ה' – "כי עתה יאהבני אישי". שמעון – על שם "כי שמע ה'", רומז לעבודה בבחינת "שמיעה" והשגה לבד. עבודה זו מביאה לידי יראה – "כי שנואה אנוכי" (רגש של ביטול, בחינת "נבזה בעיניו נמאס"). לוי – על שם "יילוהו אישי אליי", רומז להתקשרות והתחברות הנשמה באלוקות על־ידי לימוד התורה. יהודה – על שם "הפעם אודה את ה'", רומז להודאה וביטול, "כעבדא קמי מריה".

(תורה אור, פרשת ויחי, דף מ"ה עמ' א')

ג. והביאור בזה – שיש גם עילוי כגאולת אדמו"ר האמצעי ביו"ד כסלו לגבי גאולת אדמו"ר הזקן ביו"ט כסלו כדלקמן. אמנם, מפרשת המאסר והגאולה רואים שעיקר ענין הגאולה, כאשר נתבטלה גזירה הכי קשה על הפצת המעיינות חוצה, היתה בזמנו של אדמו"ר הזקן (ביו"ט כסלו) משא"כ בנוגע למאסר והגאולה של אדמו"ר האמצעי, שאז היתה גזירה קלה יותר,

יש להשתדל ביותר, מתוך מסירה ונתינה, בהפצת המעיינות חוצה, באופן שהמעיינות דתורת החסידות יגיעו לכאו"א מישראל, כאו"א לפי ערכו – הן ביחס למצב הרוחני, והן ביחס למצב הגשמי

שלא לפי־ערך הגזירה שהיתה בזמנו של אדמו"ר־הזקן; אבל ביחד עם זה, יש עילוי מיוחד בנוגע לגאולתו של אדמו"ר האמצעי, ועד כדי כך, שבגלל עילוי זה נעשה יו"ד כסלו "כלי" לקבל את ה"אור חדש ומחודש" דימי הגאולה בשנה זו – לפני יו"ט כסלו.

ומכיון שכל עניני יו"ד כסלו צריכים לבוא אצל כאו"א מישראל⁵, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציך ושואב מימך" – הרי גם העילוי המיוחד דיו"ד כסלו – צריך להיות גלוי ומובן בפשטות לכאו"א מישראל, עד ל"חוטב עציך ושואב מימך", ולאידך – ענין שצריך לפעול הוספה גם אצל "ראשיכם שבטיכם".

ובכן: כדי לדעת מהו העילוי המיוחד דיו"ד כסלו – יש להתבונן ולמצוא ענין מיוחד המאפיין את אופן עבודתו של אדמו"ר האמצעי (בעל הגאולה) וכאמור, בענינים הגלויים ומובנים בפשטות לכאו"א מישראל.

ובהקדמה: אע"פ אשר "מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לגשת" (ע"ד הלשון בתניא פמ"ד (סג, א)) לעשות חילוקים בין "מאור הגדול" אחד ל"מאור הגדול" שני, ובנדו"ד – בין אדמו"ר הזקן לאדמו"ר האמצעי, אבל אעפ"כ, מכיון שמדובר

(5) ראה סה"מ ה'תש"י ע' 94. אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"י ע' רש. לקו"ש ח"א ע' 260. ח"ב ע' 461. ח"ה ע' 432.

ונמשך ב"זמן חרותנו" שלפנ"ז. וכמו כן בנוגע ליו"ט כסלו – שפעולת ההשפעה דיו"ט כסלו דשנה שעברה נמשכת עד ליו"ט כסלו דשנה זו, ובמילא, אין מקום לקושיא כיצד יתכן שיו"ד כסלו קודם ליו"ט כסלו – מכיון שיו"ד כסלו בא אמנם לאחרי הפעולה דיו"ט כסלו דשנת תשמ"ד, שפעולה זו היא בתקפה (בכל ה"שטורעם") עד יו"ט כסלו דשנת תשמ"ה, כולל

– יו"ד כסלו. אמנם, תירוצ זה ה' מספיק אילו כל עניני יו"ד כסלו (כולל – ההתוועדות דיום זה) היו צריכים לפעול רק לפי־ערך ובהתאם להשפעת יו"ט כסלו דשנת תשמ"ד; אבל לאמיתו של דבר – כל עניני יו"ד כסלו דשנת תשמ"ה צריכים להיות בהוספה (ולא סתם הוספה, אלא) באופן של חידוש, בהתאם לחידוש דשנת תשמ"ה, אשר ב"ראש השנה" שבו נמשך "אור חדש ומחודש" של ה' מאיר עדיין. מימי עולם אור עליון כזה⁴, ובמילא, כל עניני השנה, כולל יו"ד כסלו, צריכים להיות באופן "חדש ומחודש",

ומכיון שכן, הרי מובן, שהחידוש דיו"ד כסלו דשנת תשמ"ה (כתוצאה מהמשכת "אור חדש ומחודש" בר"ה שבו) אינו יכול לבוא מיו"ט כסלו דשנת תשמ"ד (אף שמשפיע בו בנוגע לכו"כ ענינים), שהרי לא ה' בו ה"אור חדש ומחודש" שנמשך בר"ה דשנת תשמ"ה.

ונמצא, שבנוגע לחידוש דשנת תשמ"ה – קודם יו"ד כסלו ליו"ט כסלו, וא"כ, הדרא קושיא לדוכתא: היתכן שנקבע סדר כזה, שמדי שנה בשנה תהי' קדימה ליו"ד כסלו לגבי יו"ט כסלו – אף שמצד סדר המאורעות קדמה גאולת יו"ט כסלו לגאולת יו"ד כסלו!?

(4) אגה"ק סי"ד.

פרשת ויצא

ויפגע במקום (כה,יא)

לשון תפילה... ולמדנו שתיקן תפילת ערבית (רש"י)

המילה 'ויפגע' רומזת שההגעה למקום היתה כאילו בלי כוונה. ויש לשאול, מדוע לומדים תפילת ערבית דווקא מהמילה הזאת?

יש לבאר, שההסבר הפנימי לכך שתפילת ערבית היא רשות, הוא משום שתפילה זו קשורה בדרגה כה גבוהה, שאי אפשר להגיע אליה בעבודת האדם. זו אתערותא דלעילא שאין אתערותא דלתתא מגיעה לשם, והיא נמשכת ויורדת מאליה. לכן נלמדת תפילה זו מ'ויפגע', כי מכיוון שדרגה זו אינה מושגת עלידי עבודה, נמצא שההמשכה היא כאילו בלי כוונה, בלי יחס לעבודת האדם.

(ליקוטי שיחות כרך כה, עמ' 156)

כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כה,יא)

שירא מפני חיות רעות (רש"י)

הליכת יעקב לחרן רומזת לירידת הנשמה למטה. בעולם הזה הגשמי, 'עולם' מלשון 'העלם', הגילוי של שמש ומגן הוי' אלוקים, מוסתר ונעלם - 'כי בא השמש'. יתר על כן, העולם הזה מלא קליפות וסטרא-אחרא - 'חיות רעות' - ויש להישמר מפניהן.

(ספר השיחות תשנ"ב כרך א, עמ' 139)

ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו (כה,יא)

וישם מראשותיו: עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות (רש"י)

מדוע הקיף יעקב באבנים רק את ראשו ולא את שאר איבריו? ממה נפשך: אם חשש מחיות רעות - היה עליו לדאוג לכל גופו, ואם בטח בקב"ה שיצילו - למה לו להקיף באבנים את ראשו?

אלא כאן הורה לנו יעקב אבינו דרך בעבודת הבורא: בשעה שהולכים ל'חרן', כשיוצאים לעולם הגדול, ויודעים ששם ישנו 'לכן הארמי' על האדם להבטיח בראש וראשונה שה'ראש' לא ייפגע; הראש חייב להיות מוגן. העמל והיגיעה בהשגת פרנסה צריכים להיות רק בידיים: 'יגיע כפיך כי תאכל' - יגיעת כפיים דווקא ולא יגיעת הראש. על הראש יש להגן מפני כל אותן 'חיות רעות', שכן הוא צריך להישאר פנוי לעניינים שבקדושה ויראת שמים.

זאת ועוד: ההגנה על הראש צריכה להיות עלידי אבנים, בחינת דומם, שמשמעותם קבלת עול-מלכות שמים מוחלטת, בלא תערובת של שכל ורגש.

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 62:61)

וישכב במקום ההוא (כה,יא)

כל עשרים שנה שעמד בביתו של לבן לא שכב. ומה היה אומר... ט"ו שיר המעלות שבספר תהילים (ב"ר פס"ח,יא)

אודות סיפורים ועניני עבודה שגילו לאנשים כערכנו, ובהקדמת תורת הבעש"ט שמכל דבר יש ללמוד הוראה (ביחד עם נתינת כח) בעבודה בפועל, בהתאם לכלל ש"המעשה הוא העיקר", מובן, שיכולים וצריכים להתבונן בדברים אלו כדי ללמוד מהם הוראה בנוגע לעבודה בפועל. וכוונתו - מציינו דבר נפלא אצל אדמו"ר האמצעי, בעבודתו אשר עבד בהפצת המעיינות

מהם עסק בזה לפי דרכו כו'. ובענין זה מציינו חידוש מיוחד אצל אדמו"ר האמצעי - שמסר את נפשו להפיץ את המעיינות ע"י הדפסת דברי חסידות באופן השייך לכאו"א מישראל, עד לפשוט שבפשוטים: יודעים ריבוי אגרותיו של אדמו"ר האמצעי אודות גודל ההכרח בלימוד תורת החסידות באופן של הבנה והשגה, "יתפרנסון מיני", ולכן משתדל

כיצד יתכן שבנוגע לחגיגת ימי הגאולה בכל שנה ושנה, נקבע הסדר - ע"פ תורה, ומזה נשתלשל גם בעולם - באופן הפוך, שהתועודות חג הגאולה דיו"ד כסלו קודמת להתועודות חג הגאולה דיי"ט כסלו?!

- ממשיך במכתביו - להדפיס את מאמרי החסידות תיכף ומיד, ובאופן שמאמרים אלו יהיו בהישג ידו של כאו"א, עיי"ז שידפיס כל "בוגין" בפ"ע, ומחירו יהי' כך וכך "קאָפּקעס" (כפי שמפרט במכתבו בדיוק) "כדי שלא להכביד על הקונים", כך שכולם יוכלו לרכוש וללמוד את מאמרי החסידות.

כלומר: מלבד זאת שהקדיש מזמנו לאמירת דא"ח - מציינו אצלו השתדלות מיוחדת הדפסת הדברים בפועל ממש, באופן שהדברים יגיעו גם למעוטי היכולת ברוחניות, בהבנה והשגה, ועד למעוטי היכולת בגשמיות, שאינם יכולים להוציא אלא סכום קטן ביותר.

ועד כדי כך, שהוא בעצמו השתדל בענין זה - לא רק ע"י שלוחיו ותלמידיו, שכן בעצמו טרח לכתוב את האגרות בענין זה, ובעצמו טרח לחלק את המאמרים באופן כזה שיתאימו לגודל של "בוגין" וכיו"ב, וקבע בעצמו מחירם וכו'.

וענין זה לא הי' דבר חד פעמי בבחינת ה"הוראת שעה", אלא זו היתה דרכו בקודש - כמובן מריבוי האגרות אודות ענינים אלו, ומובן עוד יותר מההנהגה במעשה בפועל, "המעשה הוא העיקר",

חוצה, לגבי אופן העבודה של אדמו"ר הזקן, אדמו"ר הצ"צ, ושאר הנשיאים, כדלקמן.

ד. ענינם הכללי של רבותינו נשיאינו הוא - הפצת המעיינות חוצה, הן הבעש"ט - מייסד תורת החסידות הכללית, והן אדמו"ר הזקן - מייסד תורת חסידות חב"ד, וכן רבותינו נשיאינו שלאח"ז. והנה דרך הפעולה בענין זה היתה - בעיקר וברובם ככולם של פעולותיהם - ע"י אמירת דא"ח, שעיי"ז גילו את המעיינות דתורת החסידות - כל נשיא ונשיא לפי דרכו וסגנונו הוא [ולדוגמא במאמריו של אדמו"ר הצ"צ רואים בגלוי את האחדות דכל חלקי התורה שכולם נעשים ענין אחד ממש, וכיו"ב בנוגע למאמריו של כל נשיא]. ונוסף לכך - דאגו גם שירשמו את התורות שלהם, בעצמם, או ע"י הראויים לכך מחבריהם, עד לתלמידיהם, ואח"כ הגיהו רשימות אלו כדי שיהי' דבר מוגה ומנופה כו' בתכלית השלימות, ואז יוכלו לפרסם ולהפיץ את ה"מעיינות" גם במקום ה"חוצה".

זהו איפוא הצד המשותף אצל כל נשיאי החסידות, ונשיאי חסידות חב"ד - אע"פ שכל אחד

7) ראה תקו"ז ת"ו בסופו, מק"מ בהקדמתו לזהר, כס"מ לתקו"ז שם. לקו"ש ח"ג ע' 873 הע' 7. וש"נ.

8) ראה אגרות קודש אדמו"ר האמצעי אגרות ג"ד.

6) "היום יום" - ט' אייר, כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סקכ"ד קכט, וש"נ.

החסיד מקרעמענטשוג

נסע לעסקים ו'נשאר' בבית...

החסיד ר' חיים דובער [וילענסקי] מקרעמענטשוג היה משכיל נפלא, היה לו ראש 'גדול' בהפלאה גדולה והיה עמקן גדול. חותני סיפר לי: פעם בא ר' חיים דובער לקישינוב לקנות יין, ופנה לבית הסוחר, והסוחר לא היה בביתו. עמד והתעמק באיזה עניין. לאחר זה בא הסוחר ושאלו: מה נשמע ר' חיים דובער? ולא השיב לו מאומה. הסוחר לא הבין מה זאת מפני שלא היה לו חוש בהעמקה, ולא הבין בזה מאומה. אחר עבור זמן מה, שאל ממנו עוד הפעם ויענהו (ר' חיים דובער) כהוגן. ושאל ר' חיים דובער את הסוחר: מה נשמע בקישינוב? אחר־כך שאל ממנו איפה המים והראה לו. ושאל ר' חיים דובער בתמיהה: מה נשתנה הסדר? (מפני שאצלו בביתו היה [מקום] עמידת המים בצד אחר, והוא, מפני גודל ההעמקה, שכח שאינו נמצא בביתו, ודימה שנשתנה הדבר).

(ספר השיחות תר"פ־תרפ"ז ע' 81)

לחדור למעמקי החסידות בשכל

אחר־כך דיבר [כ"ק אדמו"ר הרי"צ] אודות אאמו"ר [הרש"ב] נ"ע, ואמר שבשנת [ת]רמ"ז עסק הרבה באמרי בינה שער הקריאת שמע בהאותיות י"ב י"ג בעניינים של העלם וגילוי, כוח ופועל, עצם והתפשטות, וכתב מכתב שאלה בזה להרב החסיד ר' חיים בער וילענסקי לקרעמענטשוג ולא ענה לו. כשבא הרב יצחק יואל ראפאלאוויטש לליובאוויטש אמר לו אאמו"ר [הרש"ב]: כתבתי מכתב לר' חיים בער ולא ענה לי. כשבא הרב יצחק יואל לקרעמענטשוג, נתן לו 'מנה' כיצד היה יכול, הייתכן שאדמו"ר כתב לכם מכתב ואין אתם משיבים לו. וענהו ר' חיים בער הוא כתב לי שאלה באמרי בינה. ושאל לו הרב יצחק יואל: ולמה אין אתם משיבים לו. אמר לו: הרי אינו צריך אותי כדי להסתדר... ולשנה הבאה כשבא הרב יצחק יואל לליובאוויטש סיפר לאאמו"ר מה שהשיב הרב חיים בער שאתם [הרבי] תסתדרו בלעדיו, ואמר לו אאמו"ר נ"ע כששאלתי מאיתו לא היתה כוונתי שיורני הפשט ב'אמרי בינה', רק חפצתי לידע כיצד ניתן 'לחדור' לשם באמצעות שכל בלבד...

שמע את התפילה והבין

ואמר כ"ק אדמו"ר [הרי"צ]: כ"ק אאמו"ר [הרש"ב] נ"ע אמר על עצמו שבעת ההיא מרוב יגיעתו והעמקתו בעניינים שב'אמרי בינה', יצאו אז אצלו השערות מהראש, ומזה היו היסודות להמשך הגדול בשעה שהקדימו תער"ב ע"ו. אחר־כך בשנת תרמ"ט בא ר' חיים בער לליובאוויטש, ומחמת שהיה לו כאב ברגלים לא התפלל בבית הכנסת (ה'זאל' הקטן), אלא בחדר שני של הבית הכנסת ישב לו על פסל מכוסה בטליתו והתפלל. אני התפללתי אז בבית הכנסת וכשגמרתי תפילתי והלכתי לביתי, סבבתי דרך פתח של החדר שני (כי בחדר שני, שהיה מימין הכניסה, היו שני פתחים, אחד לבית הכנסת ואחד לפרוזדור ומהפרוזדור לחוץ), ועמדתי אצל ר' חיים בער זמן מה, ושמעתי תפילתו, וכשבאתי לביתי אמרתי: "עתה נעשו אצלי הדברים ברורים גם בשכל (השכלה)". כי עד אז היו דברים ש[לא התיישבו בשכלו ונראו] מופרכים לגמרי.

(ספר השיחות תר"פ־תרפ"ז עמ' 52, חלקו תרגום מאידיש)

וההתעסקות בזה צריכה להיות באופן שלא יחסוך טירחא ויגיעה כלל - כפי שמצינו אצל אדמו"ר האמצעי שטרח והתייגע בזה בעצמו, ומזה למדים שאין לסמוך על כך שענין זה יעשה שלוחו או תלמידו, אלא כאו"א צריך להתייגע ולטרוח בזה בעצמו.

[וע"ד שמצינו בהלכה שמצוות התלויות בגוף האדם אי אפשר לקיימן ע"י שליח, ולדוגמא: מצות תפילין - אי אפשר לצאת י"ח ע"ז שישתדל לפעול זאת על יהודי שני; הפעולה שהיהודי יניח תפילין - השקולה כנגד כל המצוות, "הוקשה כל התורה כולה לתפילין"¹³ - היא אמנם פעולה נעלית ביותר, אבל אעפ"כ, אין זה פוטר אותו מקיום מצות תפילין בעצמו. וכיו"ב בשאר מצוות התלויות בגוף האדם].

זוהי איפוא ההוראה שלמדים מחג הגאולה של אדמו"ר האמצעי - השתדלות מיוחדת להפיץ את המעיינות דתורת החסידות עבור כאו"א מישראל, שכן, בנוגע ללימוד תורת החסידות לעצמו - מאי קמ"ל?! זאת למדים מי"ט כסלו, ח"י אלול, וכיו"ב ההוראה והנתינת כח והחיות המיוחדת שלוקחים מיו"ד כסלו היא, איפוא, שיש להתמסר ולטרוח בגופו בכל הקשור לעבודה דהפצת המעיינות חוצה, לחפש ולמצוא עצות ודרכים כיצד להביא את המאמר, תורה והוראה, לכל אחד ואחת מישראל!

וכמדובר כמ"פ¹⁴ אודות הדיוק "כל אחד ואחת" שלימוד החסידות שייך גם לנשי ישראל, שהרי גם הן חייבות במצות יסודי התורה: אמונה וידיעת השם, כמ"ש¹⁵ "דע את אלקי אביך", שזוהו לימוד תורת החסידות - ידיעת אלקות, כמבואר באגה"ק¹⁶ גודל העילוי שבמצוה זו, ועד שמביאה ללב שלם כו' - כהמשך לשון הכתוב: "ועבדהו בלבב שלם", אהבת ה' ויראת ה', אשר "הדרך לאהבתו ויראתו" היא - "בשעה שיתבונן האדם במעשיו... ויראה מהן חכמתו כו'", כפס"ד הרמב"ם בהתחלת ספרו¹⁷, ומזה מובן שלימוד

וכמ"פ¹⁴ אודות הדיוק "כל אחד ואחת" שלימוד החסידות שייך גם לנשי ישראל, שהרי גם הן חייבות במצות יסודי התורה: אמונה וידיעת השם, כמ"ש¹⁵ "דע את אלקי אביך", שזוהו לימוד תורת החסידות - ידיעת אלקות, כמבואר באגה"ק¹⁶ גודל העילוי שבמצוה זו, ועד שמביאה ללב שלם כו' - כהמשך לשון הכתוב: "ועבדהו בלבב שלם", אהבת ה' ויראת ה', אשר "הדרך לאהבתו ויראתו" היא - "בשעה שיתבונן האדם במעשיו... ויראה מהן חכמתו כו'", כפס"ד הרמב"ם בהתחלת ספרו¹⁷, ומזה מובן שלימוד

וכך "קאָפּקעס" בלבד וכיו"ב במעות דכל מדינה.

13 קידושין לה, א. מכות יא, א. שו"ע אדה"ז ר"ח סל"ז ס"א.
14 לקו"ש ח"ז ס"ע 268 ואילך. ועוד.
15 דה"א כח, ט.
16 קו"א קנו, ב.
17 הל' יסוה"ת רפ"ב.

במשך זמן נשיאותו של אדמו"ר האמצעי, בחיים חיותו בעלמא דין. וכאמור, הנהגה זו לא מצינו אצל שאר הנשיאים, לפניו ולאחריו. - בודאי הסיבה לכך היא שבזמן זה היתה צריכה להיות העבודה באופן כך, ובזמן אחר - באופן אחר, ולכן, כל נשיא ונשיא בדורו עסק בעבודה המיוחדת השייכת לזמן זה, שכן, כשם ש"כל יומא ויומא עביד עבידתו"⁹, כן הוא גם בנוגע לכל דור, שכל דור ודור עביד עבידתו, עבודה מיוחדת לדור זה.

ד. ביאור ההוראה מהאמור לעיל - בנוגע לעבודה בפועל, שהרי "בתר רישא גופא אזיל"¹⁰. ובהקדים: כל אחד מאתנו הוא תלמידם של כל רבותינו נשיאינו - הבעש"ט, המגיד, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הצ"צ, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר מהורש"ב, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, וכל צדיקי וגאוני עולם.

אבל ביחד עם זה, כאשר נמצאים ביו"ד כסלו, חג הגאולה של אדמו"ר האמצעי, יום סגולה שלו, שאז מזלו גובר (כלשון הידוע בזה¹¹) - מובן, שביום זה צריכה להיות השתדלות מיוחדת בנוגע לאופן העבודה של אדמו"ר האמצעי, שכן, זוהי ה"עבידתו" המיוחדת דיום זה.

ומכיון שיום זה הוא "אחת בשנה" - הרי מובן, שבפעולה דיום זה צריכה להשפיע על כל השנה כולה, עד יו"ד כסלו דשנת תשמ"ו.

ובכן, ההוראה שלמדים מעבודתו המיוחדת של בעל הגאולה היא - שיש להשתדל ביותר, מתוך מסירה ונתינה, בהפצת המעיינות חוצה, באופן שהמעיינות דתורת החסידות יגיעו לכאו"א מישראל, כאו"א לפי ערכו - הן ביחס למצב הרוחני, שאם אינו שייך עדיין ללמוד מאמר שלם, מכיון שזוהו באופן ד"השפעת להם רוב טובה" שאז "אין יכולים לקבל"¹² - יתנו לו "בויגן", "רבע בויגן" וכיו"ב; והן ביחס למצב הגשמי - שהדבר יהי' בהישג ידו של כאו"א, מכיון שמחירו יהי' כך וכך "קאָפּקעס" בלבד וכיו"ב במעות דכל מדינה.

9 זח"ג צד, רע"ב.
10 עירובין מא, א. וראה סוטה מה, ב.
11 ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקה"ע שם.
12 ראה תענית כג, א.

אפילו אביו של הבחור לא נסע לעיר אחרת כדי להשתתף בשמחת הברית, גם כשהוא איננו תלמיד בישיבה אלא סוחר והנסיעה עולה כסף, זמן, וצריך לבחון אם אפשר לנצל כל זה באופן טוב יותר. על תלמידי ישיבה ללמוד תורה, ואנשי עסקים צריכים ל"משאם ומתנם באמונה" כדי שאחרי-כן יוכלו לתת יותר כסף לצדקה מאשר נתנו לפני כן. למישהו יש כסף מיותר – כך לפחות סבור הוא – ואין לו על מה להוציאו, לכן ברצונו לנסוע מעבר לים להשתתף בברית – עדיף שיתן את הכסף לזכותו של הרך הנימול!

כדברי הרבי ממש מצינו בספר 'לקט יושר' – והוא ספר הנהגות מחבר ה'תרומת הדשן' – (סוף תפילת שחרית) בספר לקט יושר עמ' 27-28: "זוכרני שהגאון ז"ל [בעל תרומת הדשן] הלך מבית-הכנסת שלו לבית-הכנסת של הקהל אל המילה, וזאת "אף-על-גב שאמר שמועה בשם הזקן מוה"ר מאיר בולדא ס"ל ז"ל הדר בווינא כשהבחורים שלו רוצים לילך אל המילה אמר להם.. מה אתם רוצים לעשות אצל המילה כדי לענות אמן על הברכה הלכו לבית השחטן [= לכו לבית השוחט] ושמעו כמה ברכות וענו אמן".

מקרים יוצאי דופן

המקור המתיר לכאורה השתתפות בשמחת ברית-מילה על חשבון לימוד תורה הוא ב'שלטי הגבורים' מהרי"א (מגילה ב, ב מדפי הרי"ף הובא בכנסת הגדולה או"ח סתרפ"ז): "נראה בעיני שמבטלין ת"ת לברית מילה שהרי מילה גדולה מהוצאת המת שיש לו קוברין, ואם מבטלין ת"ת

בעבור הוצאת המת כלי-שכן בעבור מצות מילה". מדבריו נמצא שהדברים אמורים גם במקרה שאין קיום המצווה תלוי בו, ולכן העירו באחרונים (מכתב הגרש"ז אויערבאך בראש ספר אוצר הברית עמ' יז) מדוע לא הובאה הלכה זו בשו"ע ובפוסקים.

[ורק באחרונים ממש – כגון ב'זכור לאברהם' (לר"א אלקלעי) ח"א בשם האליהו רבה. קרבן אשר, לרבי אשר זעליג לנדא קונטרס נר מצוה פכ"ב].

היו שכתבו, שמבטלין תלמוד-תורה לצורך ברית רק שיעור מועט. אמנם בת"ת דרכים אין לבטל כלל כשאפשר באחר.

ובשו"ת אבן ישראל ח"ז סימן לו ס"ק ח' כתב שדברי השלטי גיבורים צריכים עיון "דשאני מצות הלווית המת דכל אחד המשתתף מקיים בעצמו מצות הלווית המת, מה שאין כן במילה אין להמתאספים שם שום חלק במצות מילה אלא מקיימין ברוב עם הדרת מלך ולזה אין היתר לבטל תלמוד-תורה".

גם בשו"ת שבט הלוי – להגר"ש וואזנר – ח"א סרכ"ט שלל הנהגת בחורים המפסיקים מלימודם בישיבה עבור השתתפות בשמחת ברית-מילה לקרוב בעלמא והתבטא "מה לתלמיד זה בברית המילה, וכי חיוב לעשות ברית בהמונים או קרובים מרובים".

ומה שמבטלים בהוצאת המת, מבואר ברא"ש (פ"ב דכתובות) דהיינו אם אין די מלווים; ואין מבטלין תש"ב ר"א אפי' לבנין ביהמ"ק – ותש"ב ר' מיקרי עד י"ח או כ' שנה! – ומסיימין בטוב.

החסידות שייך גם לכל אחד ואחת מישראל, גם נשים.

ו. והנה, בד בבד עם לימוד ההוראה מ"יום זכאי" זה – הרי זכותו של "יום זכאי" זה מהוה נתינת כח נוספת [מלבד הנתינת כח שמצד עצם הציווי וההוראה, שכן, "איני מבקש כו' אלא לפי כחון"¹⁸] שיוכלו לקיים הוראה זו בשלימותה.

ויתירה מזו – לקיימה מתוך שמחה, ככל עניני יהדות, תורה ומצוות, שצריכים לקיימם בשמחה, כמ"ש¹⁹ "עבדו את ה' כשמחה".

ומכיון ששמחה פורצת גדר²⁰ – הרי שמחה זו ממהרת עוד יותר את פריצת והריסת גדרי הגלות, כך שמענין הגאולה דיר"ד כסלו "בימים ההם בזמן הזה" – באים לגאולת כל אחד ואחת מישראל, בתוככי כלל ישראל, גאולה כפשוטה, למטה מעשרה טפחים, תיכף ומיד ממש.

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר"²¹, ואדמו"ר האמצעי

18) במדב"ר פי"ב, ג. תנחומא נשא יא.
 19) תהלים ק, ב. וראה רמב"ם הל' לולב בסופן.
 20) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.
 21) ישעי' כו, יט.

בתוכם, וכולם יחדיו הולכים לארצנו הקדושה, "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"²², שלימות הארץ, כולל – כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך²³, ובאופן ד"קהל גדול ישוּבו הנה"²⁴, כל הסוגים שבישראל – מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חוטב עציך ושואב מימך" (כמוזכר לעיל) ועד שאפילו יהודי אחד ויחיד אינו נשאר בגלות ח"ו²⁵ – שלימות העם, ביחד עם שלימות התורה – "גופי תורה" ביחד עם "נשמתא דאורייתא", עד ל"נשמתא דנשמתא דאורייתא" (כמבואר בזהר פ' בהעלותך את הנרות²⁶), ובאים – כאמור – לארצנו הקדושה, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(קטעים מהתוועדות ליל יו"ד כסלו תשמ"ה, תורת מנחם – התוועדות תשמ"ה, ב, עמ' 777-765)

22) עקב יא, יב.
 23) ראה יב, ב.
 24) ירמ' לא, ז.
 25) ראה לקו"ש ח"א בתחלתו, וש"נ.
 26) ח"ג קנב, א.

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת - לאור תורתו והזכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל היבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי.ש. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

כוח לגאולה בכל העניינים

גם אומות העולם כבר נתבררו

פרשת ויצא היא תמיד בחודש כסלו, חודש הגאולה, ובסמיכות ליו"ד כסלו, חג הגאולה דאדמו"ר האמצעי...

הגאולה דאדמו"ר האמצעי – שהיתה גאולה דכל עניין החסידות – תוכנה בפשטות הוא, שמבלי הבט על זה שלפני זה היה במאסר אצל אומות העולם, גלות בתוך גלות – הם (הגויים) הכירו בעצמם שצריך לשחררו ובפועל שחררוהו. שגאולה זו – כמו כל הגאולות האחרות דרבותינו נשיאנו, מתחיל מאדמו"ר הזקן, ולאחרי זה מהצמח צדק עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בי"ג תמוז – מוסיפה עוד יותר בבירור האומות, עד שהם עצמם מכירים באמיתות התורה ואלוקות. ועד כדי כך שבגאולת הצמח צדק, הרי לא מיבעי שהממשלה ההיא שיחררה אותו מהמאסר (בגלל העסקנות הציבורית בפרט בקשר עם החינוך דבני ובנות ישראל), אלא שגם נתנו לו את התואר "אזרח נכבד לדורותיו", באופן שזה נמשך לכל בני משפחתו עד עולם!

ומעשה אבות החסידות סימן לבנים – מזה מקבל כל יהודי כוח שתהיה אצלו "גאולה" בכל ענייניו, שנחלקים בכללות לג' עניינים הנ"ל: גאולה בעבודתו דקדושה, בלימוד התורה וקיום המצוות – שישתחרר מכל ההגבלות בזה, ולהוסיף בזה באופן דיילכו מחיל אל חיל, עד באופן שלא בערך, כך שבערך לזה נחשבת עבודתו הקודמת כ"מאסר" (הגבלה). על אחת כמה וכמה גאולה בעבודת המלחמה שלו בעולם הזה; וגאולה מהניסיונות הקשים ד"מצרים".

לכן כדאי לקשר את חג הגאולה דיו"ד כסלו, עם הוספה – עד שלא בערך – בלימוד התורה וקיום המצוות, ובפרט על ידי עריכת התוועדות בכל מקום, שיקבלו החלטות טובות בכל ענייני העבודה, כולל ובמיוחד – העניינים דבעל הגאולה – הפצת התורה והיהדות, והפצת המעיינות חוצה.

ולמה שיך זאת גם על הימים הבאים דחודש כסלו (שמשתבט זה מתברכין כולהו יומין דשבוע הבא), ובפרט בי"ד ובט"ו כסלו – קיימא סיהרא באשלמותא דכל ענייני כסלו. ובמיוחד – בהכנות מתאימות לחגוג את חג הגאולה דאדמו"ר הזקן בי"ט כסלו ולאחרי זה בימי החנוכה. ומכיוון שכל הגאולות קשורות זה בזה, שהחלטות טובות בכל עניינים אלה – יביאו מיד את הגאולה העיקרית – גאולה האמיתית והשלימה, תיכף ומיד ממש.

ואז מקבלים את המענה ד"עשיו" על "וישלח יעקב מלאכים אל עשיו אחיו", שבשעתו חשב יעקב שעשיו כבר נתברר (וכך אכן היה מצד דרגת יעקב) – שכן לאחרי ריבוי העבודה במשך כל הדורות מאז, כולל בהשפעה על אומות העולם שיקיימו ז' מצוות דילהון, אזי אומות העולם הם בסיום הבירור עד שכבר נתבררו – ולכן מקבלים מיד את המענה מעשיו, שגם הוא, מצד דרגתו הוא, מוכן ללכת לגאולה. ומתקיים הייעוד "והיתה לה' המלוכה", "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד", אמן, כן יהי רצון.

(משיחת שבת פרשת ויצא, י"א כסלו תש"נ; תורת מנחם התוועדות תש"ג, כרך א, עמ' 454)

ברית המילה של הרבי התקיימה בבית סבו

הרבי שימש כסנדק לפחות ב־4 בריתות – 3 לאחר קבלת הנשיאות – יש שהתקיימו בבית הכנסת ויש בבתים פרטיים • כשהרבי תמה על בזבוז זמן של בחורי ישיבות בנסיעות ל'ברית מילה' – רשימה נוספת בסדרת 'יסודות בהררי קודש'

רבים מן הפוסקים הביאו את המנהג לעשות ברית בבית דווקא, כדי שיבוא אליהו הנביא לביתו – ראה ספר 'אוצר הברית' עמ' קעד. ומפורסמת התבטאותו של החתם סופר (שו"ת או"ח סימן קנט): "אטו [=האם] מילה יש לה שייכות לבית הכנסת? ויש לנו רשות למול בכל מקום, ואין לבית הכנסת אחיזה במילה כלל". אמנם בשו"ת הרשב"א ח"ז סימן קלו כתב: "ומה שנהגו למול בבית הכנסת משום דכתיב ויכרתו ברית לפני ה' ואין ברית אלא מילה כו". ורבי יעקב הגוזר (ספר באר יעקב, נר למילה עמ' 59) כתב ארבעה טעמים מדוע יש עדיפות לעשות מילה בבית הכנסת. וראה מקורות בספר 'אוצר הברית' עמ' קעג.

לא לביטול תורה

בהתוועדות מוצאי שבת קודש פרשת משפטים תשל"ט אומר הרבי (תרגום חופשי):

בחור ישיבה שתפקידו לימוד התורה, כאשר בן דוד שלו עורך ברית מילה לבנו (וזה אכן שמחה גדולה – ניתוסף יהודי לעם ישראל...) אם כי השתתפות בברית מילה היא מצוה גדולה, אך מעולם לא שמענו שתלמידי כיתה בישיבה יבטלו מלימוד התורה שלהם להשתתף בברית מילה, גם כשנערכה באותה העיר!

ח"י ניסן תרס"ב, יום הולדתו העשרים וארבע של הגאון החסיד והמקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן. ביום זה הוכנס בנו בכורו, הלא הוא כבוד קדושת אדמו"ר נשיא דורנו, כבריתו של אברהם אבינו. המעמד התקיים בבית הסבא הרב הגאון החסיד רבי מאיר שלמה ינובסקי בניקולייב, ובו נטלו חלק חשובי החסידים אשר זכו לשמוע ביאור קבלי מפי אבי הבן על הקשר בין שני האירועים (ראה 'ימי מלך' כרך א' עמ' 112-113). גם ברית המילה של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע התקיימה בחדרו של הצמח צדק (ראה חנוך לגער עמ' 6).

ב־3 שמחות של ברית מילה שימש הרבי 'סנדק' לאחר קבלת הנשיאות, שתיים מהן התקיימו בבית (של הרה"ת יצחק שי' טנגבוים בז' אדר שני תשי"א בברנזוויל ושל הרה"ת יוסף יצחק שי' חיטריק – אדר"ח כסלו תשי"ב בקראון הייטס) והשלישית בבית כנסת (של הרה"ת ר' יוסף שי' רוזנפלד – כ"ד אייר תשי"א בכורו פארק).

חילוקי דעות

בזמן חכמי הש"ס היה המנהג למול בבית ולא בבית הכנסת (יד דוד זיצנהיים לסנהדרין לב, ב). והמגן אברהם (סימן שלא ס"ק ה') כותב: דהא יכולין למולו בביתו, והרבה פעמים מלין בבית כו'.